

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **A., spol. s r. o., Š., H.**, zast. JUDr. P.N., advokátom, so sídlom v L., K. proti žalovanému: **V., pobočka N., T., N., o zaplatenie 2 569,99 Sk s príslušenstvom**, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre, č. k. 15 Cob 119/2004-47 zo dňa 24. júna 2004, v časti týkajúcej sa rozsudku Okresného súdu v Nových Zámkoch, č. k. 15 Cb 88/02-26, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre, č. k. 15 Cob 119/2004-47 zo dňa 24. júna 2004 v napadnutej časti **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e:

Okresný súd v Nových Zámkoch rozsudkom, č. k. 15 Cb 88/02-26 zo dňa 25.02.2004 žalobu zamietol a žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému 1 836 Sk titulom náhrady trov konania.

Krajský súd v Nitre napadnutým rozsudkom rozsudky Okresného súdu v Nových Zámkoch, č. k. 14 Cb 12/04-23 zo dňa 09.03.2004, č. k. 14 Cb 191/03-20 zo dňa 19.02.2004, č. k. 15 Cb 179/03-21 zo dňa 01.03.2004, č. k. 14Cb 179/03-22 zo dňa 12.02.2004, č. k. 15 Cb 88/02-26 zo dňa 25.02.2004, č. k. 15 Cb 90/02-25 zo dňa 01.03.2004, č. k. 15 Cb 182/03-21 zo dňa 01.03.2004 a č. k. 15 Cb 84/02-23 zo dňa 25.02.2004 potvrdil. Žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému na účet jeho právneho zástupcu náhradu trov odvolacieho konania v sume 15 075 Sk. Proti tomuto rozsudku pripustil dovolanie.

Podľa odôvodnenia rozsudku odvolací súd zistil, že predmetné veci sa dotýkajú tých istých účastníkov a skutkovo spolu súvisia, preto ich podľa § 112 ods. 1 O. s. p. v záujme hospodárnosti spojil na spoločné konanie.

Odvolací súd sa stotožnil s právnym názorom súdu I. stupňa, že poplatok z omeškania podľa § 38 ods. 4 z. č. 273/1994 Z. z. môže voči poisťovni uplatňovať len zmluvné zdravotnícke zariadenie a keďže žalobca si podanými žalobami uplatnil nárok na zaplatenie poplatku z omeškania podľa § 38 ods. 4 citovaného zákona, pričom nebol zmluvným zdravotníckym zariadením žalovaného. Správne preto súd prvého stupňa žaloby zamietol.

Odvolací súd usúdil, že odvolací súd nemohol žalobcovi alternatívne priznať úroky z omeškania, pretože tieto si žalobca neuplatnil, a to ani v žalobe, ani v priebehu konania návrhom na jej zmenu podľa § 95 O. s. p. Ide pritom o výlučné dispozičné právo účastníka konania a oprávnenie súdu na zmenu uplatneného nároku zo zákona nevyplýva. Sú to pritom rozdielne nároky, vyplývajúce z rôznych právnych predpisov, s rozdielnou právnou kvalifikáciou.

Keďže podľa názoru odvolacieho súdu ide vo veci o rozhodnutie zásadného právneho významu z hľadiska procesného práva, pripustil vo veci podľa § 238 ods. 3 písm. a/ O. s. p. dovolanie.

Podľa názoru odvolacieho súdu pre takúto zmenu právnej kvalifikácie je potrebná zmena žaloby, čo však vzhľadom na dispozičnú zásadu môže urobiť len žalobca. Keďže žalobca žalobu nezmenil, odvolací súd napadnuté rozsudky podľa § 219 O. s. p. ako vecne správne potvrdil.

Žalobca vo svojom dovolaní navrhol napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Poukazuje na ust. § 2 O. s. p., podľa ktorého v občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory. Tvrdí, že rozhodovanie súdu je činnosť, na základe ktorej súd právne posudzuje vec a na skutkový stav aplikuje príslušnú právnu normu, preto ak na skutkový stav uvedený v žalobe právny poriadok pripúšťa aplikáciu určitej právnej normy, súd je povinný v rámci právneho posudzovania veci príslušnú právnu normu aj aplikovať, bez ohľadu na to, ako ju posudzuje žalobca.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací po zistení, že dovolanie je prípustné podľa § 238 ods. 3 písm. c/ O. s. p., prejednal ho v súlade s § 243a ods. 1 O. s. p. bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že je dôvodné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

Dovoláním z dôvodov uvedených v § 237 O. s. p. je možné napadnúť všetky rozhodnutia odvolacieho súdu bez ohľadu na formu rozhodnutia, na jeho obsah alebo na povahu predmetu konania. Prípustnosť dovolania podľa § 237 O. s. p. nie je daná tým, že dovolateľ tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté niektorou z väd uvedených v tomto ustanovení. Dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je v tomto prípade prípustné iba vtedy, ak touto vadou rozhodnutie skutočne trpí, t. j. ak sa stali skutočnosťami, v dôsledku ktorých vada vznikla a prejavila sa v rozhodnutí (postupe) odvolacieho súdu. K tomu, či rozhodnutie odvolacieho súdu trpí niektorou z väd uvedených v § 237 O. s. p., prihliada dovolací súd nielen na podnet dovolateľa, ale z úradnej povinnosti (§ 242 O. s. p.).

Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 238 ods. 3 O. s. p).

Dovolací súd už vo veci raz rozhodol, a to v uznesení, sp. zn. 5 Obdo 29/2005 zo dňa 22.11.2006, ktorým dovolanie odmietol podľa § 238 ods. 5 O. s. p. Vychádzal pritom z názoru, že aj po spojení vecí je potrebné vychádzať z hodnoty jednotlivých spojených vecí a nie zo súčtu ich predmetu, keďže spojenie vecí je potrebné považovať za opatrenie, ktorého účelom je zabezpečenie hospodárnosti konania. Spojenie vecí však nemá vplyv na procesné práva účastníkov a nemení sa ním ani ich postavenie. Prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu, proti ktorému inak dovolanie nie je prípustné, preto nemôže byť založená len tým, že prejednávaná vec bola spojená s inými vecami.

Ústavný súd Slovenskej republiky, ktorý vo veci rozhodoval na základe sťažnosti žalobcu, svojim nálezom zo dňa 26.07.2007, č. IV ÚS 88/07-28 uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Ústavný súd poukazuje na zásadu predvídateľnosti súdneho rozhodnutia a s ňou súvisiaci princíp právnej istoty. Podľa neho najvyšší súd okrem porušenia zásady právnej istoty zanedbal aj svoju zákonom stanovenú povinnosť pri zabezpečovaní jednoty rozhodovania.

Keďže dovolací súd vo svojom rozhodnutí zo dňa 22.11.2006, sp. zn. 5 Obdo 29/2005 sa zaoberal len prípustnosťou dovolania, v opätovnom konaní sa v súvislosti s dovolaním žalobcu zaoberal meritom napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

Žalobca odôvodňuje dovolanie nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom. Nesprávne právne posúdenie vecí vidí v tom, že právna kvalifikácia uplatneného nároku je náležitou návrhu. Tvrdí, že táto prislúcha súdu a jej zmena nie je zmenou návrhu.

Podľa názoru dovolacieho súdu opísaním právne významných rozhodujúcich skutočností podľa § 79 ods. 1 O. s. p. žalobca určuje, o čom a na akom skutkovom základe má súd rozhodnúť. Zo súhrnu opísaných rozhodujúcich skutočností, uvedených v žalobnom návrhu, musí byť zrejmy právny dôvod žaloby, teda o aký právny vzťah k žalovanému svoj uplatnený nárok opiera. Výslovné uvedenie právneho dôvodu uplatneného nároku § 79 ods. 1 O. s. p. ako náležitosť žalobného návrhu neustanovuje.

Pokiaľ ide o zmenu návrhu, za takýto návrh sa spravidla pokladá prípad, že žalobca požaduje síce rovnaké plnenie, ale odvodzuje ho z iného skutkového základu, prípadne uplatňuje iné plnenie.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca v žalobe sám vymedzil skutkový a právny základ uplatneného nároku omeškaním žalovaného s úhradou za žalobcom poskytnutú zdravotnú starostlivosť a požadoval zaplatenie poplatku z omeškania.

Na tom istom skutkovom základe (omeškani so splnením peňažného záväzku) v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa namietal posúdenie nároku tiež z právneho dôvodu úroku z omeškania.

Odvolací súd dospel k záveru, že žalobcovi právo na žalobou uplatnený poplatok z omeškania podľa § 38 ods. 4 zák. č. 273/1994 Z. z. nevzniklo, pretože nebol zmluvným zdravotníckym zariadením žalovaného, ktorý záver odvolacieho súdu je v rozpore s princípom rovnosti (pozri nález Ústavného súdu SR č. II.ÚS 249/94-27).

Odvolací súd tiež uzavrel, že vec nemohol posúdiť alternatívne z iného právneho titulu, pretože pre zmenu právnej kvalifikácie je potrebná zmena žaloby, ktorá prislúcha žalobcovi.

Pretože o zmenu žaloby nejde, ak žalobca na základe tých istých skutočností mení iba jeho právnu kvalifikáciu, je takýto záver súdu v rozpore s ust. § 95 O. s. p., a preto rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva aj z tohto dôvodu na nesprávnom právnom posúdení veci tak, ako to opodstatnene namieta žalobca.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z uvedeného dôvodu dovolaniu žalobcu v zmysle § 243b ods. 2 O. s. p. vyhovel, zrušil preto rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, v ktorom tento podľa § 243d ods. 1 O. s. p. rozhodne i o náhrade trov dovolacieho konania.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 3. mája 2011

JUDr. Jozef Štefanko, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Michaela Szöcsová